

Yazı mı, Tura mı?

Son bir dilim pasta kaldı. Kim yiyecek? Haydi yazı tura atalım! Yazı gelirse benim, tura gelirse senin! Birinin bakkala gitmesi gerek. Kim gidecek? Yine yardıma o küçük madeni paralar koşar. Yazı mı, tura mı? Hangisini seçersen seç, iki tarafın da kazanma şansı eşit nasıl olsa! En adil yöntem olarak biliriz yazı tura atma oyununu. Oysa sanıldığı kadar adil değilmiş yazı tura atmak. Stanford Üniversitesi ve Kaliforniya Üniversitesi'ndeki matematikçilerin yaptıkları araştırmaya göre, çok az farkla da olsa paranın bir yüzü diğerinden daha şanslıymış.

Yazı tura atarken, parayı havaya doğru atmanız gerekir. Böylece para havada dönerek rastgele yere düşer ve şanslı kişi belirlenir. Ancak çoğu zaman para havada sanıldığı gibi dönmez; yalnızca

iki yana sallandıktan sonra yere düşer. Anlayacağınız attığınızda üstte olan yüzü yine üstte olacak şekilde yere düşer.

Araştırmacılar, havaya atılan paraları izleyerek dönüp dönmediklerini anlamaya çalışmışlar. Paranın havada kalma süresi yarım saniye. Bu nedenle ne kadar dikkatli izlenirse izlensin, paranın sallanma hareketi bu kadar kısa sürede gözü yanıltabiliyor. Onlar da paranın havadaki hareketini anlayabilmek için yazı tura atışlarını kamerayla kaydetmişler. Daha sonra bu çekimlerden yararlanarak paranın havadaki duruş açısını hesaplamışlar. Tüm gözlemler ve hesaplamalar sonucunda ne mi bulmuşlar? Doğru bir atış yapılsa bile, metal paranın havaya atıldığı anda yukarı bakan yüzü hangisiyse, yere düştüğünde yine aynı yüzünün yukarı bakma olasılığı % 51'miş. Yani, parayı havaya atarken yazı kısmı üstteyse, para yere düştüğünde yazı gelme olasılığı azıcık da olsa daha yüksekmış. Bu durumda bundan sonra yazı tura atarken dikkat edin. Bakalım siz neler gözlemleyeceksiniz?

Yazı tura atmanın çok eski zamanlardan kalma bir alışkanlık olduğunu biliyor muydunuz? Öyle ki, Roma İmparatorluğu zamanında çok önemli konularda karar verileceğinde yazı tura atılıyormuş. Romalıların kullandıkları tüm paraların bir yüzünde Sezar'ın resmi varmış. Para havaya fırlatıldıktan sonra yere düştüğünde, Sezar'ın resminin olduğu yüzünün üste gelip gelmediğine bakılıyor, böylece haklı olan taraf belirleniyormuş.

► **Banu Binbaşaran Tüysüzoğlu**

Kaynak:
<http://www.sciencenewsforkids.org/articles/20040303/Note3.asp>